

Na horké půdě.

Dávno již se o Machovu nepsalo a jen zřídka byla v některých časopisech malá zmínka o nějaké význačnější události u nás a to ještě třeba i zkreslená. Chceme tímto naši veřejnost zpravit o některých věcech důležitějšího rázu.

Dne 1. srpna 1924 odešel od nás br. duchovní správce Volf na nové působiště do Nymburka a k nám přišel br. farář Šnoflák, ze Skutče. Po jeho jednoměsíčním pobytu zde u nás zabrán byl kostel, kterého jsme od r. 1920 i s farou používali, čekající stále na slibované rozhodnutí parlamentní. Byli jsme za to polit. správou pokutováni a různými nařízeními stíháni. 5. září ve ¼8 hod. ráno přijelo automobilem 19 četníků spolu s p. radou Leinerem z Broumova. Poněvadž na ten den hlášena byla bohoslužba, byl kostel v tu dobu právě otevřen, když četníci přijeli. Ihned obsadili kostelní vrata, br. kostelníka propustili a vrata uzamkli silnou železnou závorou. Měli s sebou k té práci jednoho zámečnicka z Hronova. Na faře vyzval p. rada Leiner br. duchovního, by mu odevzdal ode všeho klíče, že místnosti námi používané zabírá ve prospěch říms. katolíků. — Záhadou jest nám až dosud, že o tomto aktu zdejší příslušníci říms. kat. církve věděli předem a my, resp. obecní úřad ničeho.

Br. předseda rady st. Ticháček ještě s několika bratry dostavili se do fary k p. radovi k vyjednávání, upozorňující jej, že při posledním jednání prohlásil, že s ozbrojenou mocí nám kostel a faru zabíratí nebude. To však bylo vše marné. Na žádost vyjednávajících bratří slíbil, že se přičiní, aby br. duchovní Šnoflák a br. Cyrill Tér se ženou a pěti dětmi mohli nadále zůstat na faře, ježto fara má osm místností. Četníci zůstali taktéž na faře ubytování a sice zůstalo jich 5—10 až do 29. září. Za týden po zabrání dostal br. farář a obecní úřad v Machově přípis od p. rady, aby br. farář do týdne se vystěhoval a pro br. Cyrilla Téru s rodinou aby obecní úřad opatřil taktéž byt, že faru nechce p. opat v Broumově od něho takto přijmouti, ta že musí býti prázdná. Br. Cyrill Tér zůstal tam jen prozatím, poněvadž dne 16. května vyhořel a chudák vhodného bytu neohl sehnati. Na rychlo vysláni byli od r. st. br.

Ticháček a Kubíček Josef do Prahy, aby se domáhali na příslušných místech zastání a porady, co a jak se má zaříditi. U ministerstva vnitra bylo jim řečeno, že s Machovem byl při řešení otázky „zabírání“ kostelů nejtvrďší offšek a že prý toto je právní stav, se kterým se nedá ničeho dělat... Přijeli s takovou jako odjeli a tudíž nezbylo nám nic jiného, než se podle toho „právního stavu“ zaříditi. Panu opatovi nezáleželo na tom, kam se br. Cyrill Tér s rodinou nastěhuje, jen když fara bude prázdná, čistá od těch sektářů, aby tam těch osm místností stačilo pro říms. katolického faráře a — příslušenství...

Tak a co dál? Místnost vhodnou jsme neměli, kde bychom vykonávali bohoslužbu, konali jsme ji tedy před farou na malém prostranství u Lípy svobody. — Dne 28. září byl za říms. kat. faráře instalován P. Vít Rydř, ten, který tenkrát byl vyvezen, ale hodlal zase zde působiti. Přijel sám pan opat a kolik těch velebných pánů bylo s sebou ani nevíme. A my hezky u Lípy svobody vykonali zase naši bohoslužbu a ti odsouzení hudebníci doprovázeli píseň, kterou lid, v ten den zvláště shromážděný, zpíval a br. duchovní Šnoflák v promluvě povzbuzoval ku snášlivosti. To však nemohli strpěti říms. katolíci, že my před jejich farou konáme bohoslužby a proto vyslali deputaci k p. radovi se snažnou žádostí a to: 1. aby nám p. rada bohoslužby u Lípy svobody zakázal konati, 2. aby zakázal Žižkovy oslavy, které hodlala místní osvětová komise uspořádati na den 12. října, 3. aby zakázal nám používat školní místnosti k bohoslužbám, o jejíž propůjčení byla radou starších podána žádost k místní a okr. školní radě. V tom se však zklamali. Bohoslužby jsme konali nadále venku do té doby, až nám vyřízení od školních rad došlo, a oslavy Žižkovy vykonali jsme pietně. K bohoslužbám používáme nyní školní místnosti v občanské škole, jest však bohužel trochu malá. Čekáme stále na sliby vlády, poněvadž my zde v chudém horském koutě nemůžeme se ke stavbě nového sboru odhodlati. Snad jednou se přece dočkáme! —

První nedorozumění mezi námi a římskými katolíky bylo při pohřbu. Řím. kat. farář totiž rozdělil hřbitov na dvě polovice a to jednu nám — ovšem onu k lesu — a druhou pro ně — tu směřující ke kostelu. Dobře tedy. Byli jsme zatím spokojeni. Při druhém pohřbu však zakazoval našemu hrobníku kopati hrob a při třetím zakazoval zase a ani máry již nechtěl půjčiti... Udal hrobníka a radu st. advokátovi, který přípisem sdělil, že říms. kat. farář p. Vít Rydř nám zakazuje, jako správce onoho hřbitova, aby náš hrobník pro nás hroby kopal, že smí jen kopati pro každého hrobníka „římsko-katolický“... Do tří dnů, že má rada starších slib sděliti p. advokátovi Seidlovi v Polici

n. M., jinak, že on věc tu předá soudu. Tedy soudy zase. Rada st. odvolala se však k okr. pol. správě a v případě záporného vyřízení odvolá se r. st. k zemské pol. správě. Zdá se nám, že těch soudů jsme zažili dost a dost. Málo obcí ČCS jest tak soudně stíháno jako naše. Jinou zbraň říms. kat. neznají než s každou maličkostí hnedle k soudu! Důkazů takových zažil zde bohatě mezi námi br. farář Volf, který v novém působišti nechtěl žije spokojenějším životem. — Po odebrání kostela p. radou Leinerem došlo schválení naší náboženské obce, které mnohokráté urgováno.

Co nám nyní zbývá? Pracovali jsme již dosti. Obzvláště udržení kostela stálo velkou námahu a v té věci si získal zásluhu též odešlý od nás br. farář. Čtyři a půl roku není krátká doba. V té době ovšem mnoho soudů se odbylo, mnoho pokut následovalo z nichž některé přece byly odvolány a co všeho ještě jiného. Slíbovali jsme, že kostel udržíme do rozhodnutí otázky církevně politické v parlamentě, avšak přece již nám nebylo možno vzdorovati. Dočkali bychom se vůbec? Naši členové, kteří se o tuto věc zasazovali, zasloužili by si odměny alespoň v tom, aby kostel onen mohl býti námi spolupoužíván, ne-li více, neboť jest málo takových náboženských obcí, aby tak pevně hájily stanovisko svobodných republikánů, proti „právním“ držitelům moci. — Říms. katolíci se těšili, že až oni budou mít kostel, že nastane zde u nás velký zpětný přesun do jejich církve; avšak co snad i nás samotné překvapí? Pokud až dosud víme, byla to jedna jediná starší žena a jeden mladší ženatý muž s rodinou, který převzal varhanictví. Ze se více římským katolíků nepoštěstilo získati, o to má zásluhu br. duchovní Šnoflák, který se všemožně přičinil, aby naši příslušníci na započaté dobré cestě setrvali.

Tím tedy bychom alespoň částečně ukázali naší veřejnosti obrázek z Machova, byť neúplný a hodně zkrácený. Těch menších bolů máme zde ještě mnoho. Těšíme se jen, aby již ony sliby vlády jednou v parlamentě byly uskutečňovány a nám zde dostalo se částečného ulehčení. Snad jednou nadejde doba plnění nejen slibování a pak vy, kteří budete v tom pracovat, vzpomeňte, že tam, na kladských hranicích, v tom kraji, o kterém píše Jirásek, tam, že čekají bratři a sestry, aby se mohli na své půdě pevně a bez nebezpečí kriminálu postaviti proti vnitřnímu nepříteli republiky a národní kultury.

Reklamace se nefrankují,
stačí napíše-li se na lístek formátu pohlednice čitelně „Reklamace“ do čela lístku.